

دانشگاه مجازی المصطفی

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش نشست علمی پژوهشی

عنوان نشست	نقش عقلانیت در انقلاب و تمدن نوین اسلامی با تأکید بر اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری جلد اول
موضوع نشست	انقلاب اسلامی
سخنران	حجت الاسلام دکتر سید حسین شفیعی دارابی (هیئت علمی جامعه المصطفی)
دبیر علمی	حجت الاسلام دکتر فرهاد پورکیوان (استاد همکار دانشگاه مجازی المصطفی)
زبان ارائه	فارسی
زمان برگزاری	17 دی 1402
مکان برگزاری	سالن جلسات دانشگاه مجازی

230 نفر آنلاین و 5 نفر حضوری

تعداد شرکت

کنندگان

<https://room.aou.ir/pbu8hj1iihbj/>

لینک دسترسی به

محتوای نشست

متن نشست

بسم الله الرحمن الرحيم

این نشست علمی در تاریخ 17 دی ماه 1402 به همت معاونت پژوهش دانشگاه مجازی برگزار گردید. در زیر گزارشی از اهم موضوعات ارائه شده در این نشست علمی که بسیار کاربردی بود و مورد استقبال مخاطبان قرار گرفت، ارائه می گردد:

استاد محترم در ابتدا به این نکته اشاره کردند که عنوان «نقش عقل در انقلاب و تمدن نوین اسلامی»؛ حتی با پسوند اندیشه مقام معظم رهبری، عنوانی بدیع و تازه نیست؛ خوشبختانه در دو دهه اخیر، بصورت گسترده به این بحث پرداخته شده است؛ و نگاشته های فراوانی در این حوزه تدوین یافته، و گفتمان های بسیاری صورت پذیرفته است؛ منتهی کاستیهای نیز در این اقدامات گفتاری و نوشتاری وجود دارد؛ که از کم رنگی صیغه قرآنی بحث، می توان به عنوان مهمترین کاستی در تحقیقات و گفتمان های صورت گرفته یاد نمود؛ تعبیر «عقلانیت» از جمله تعبیرهای پرتکرار در گفته ها و نوشته ها محسوب می شود؛ که معادل فارسی آن، «خردمندی» است؛ و تعریف مقام معظم رهبری از این واژه «کلیدی»؛

کاربردهای مختلف «عقل» از دیدگاه ایشان می توان به این موارد اشاره کرد

با استفاده از فرمایشات مختلف معظم له، می‌گوییم: واژه «عقل»، کاربردهای متعددی دارد؛ از قبیل:

1. گاه عقل به معنای قوه‌ی ادراک در انسان در کنار قوای حسی و قلبی است؛
2. گاه به معنای فکر و خرد و قوه‌ی تدبیرگر و استدلال‌کننده است
3. گاهی عقل، در معنایی است که در کتب اخلاقی بکار می‌رود و مستند به حدیث مشهور «العقلُ مَا عُبِدَ بِهِ الرَّحْمَنُ، وَ اُكْتُسِبَ بِهِ الْجَنَانُ» است
4. گاهی عقل به‌مثابه‌ی موازین عقلی و ضابطه‌های صحیح فهم و تفکر است
5. و گاهی عقل به معنای یکی از منابع دین و استنباط احکام و دستورات الهی و در کنار کتاب، سنت و اجماع بکار برده شده است
6. علاوه بر این گونه‌های مختلفی از عقل مانند عقل فلسفی، عقل معیشت، عقل معنوی و... در سخنان رهبر انقلاب کاربرد داشته است.

ایشان در بخش دیگری از سخنان خود به این مطلب اشاره کردند که «عقلانیت به معنای محاسبه‌ی درست است؛ محاسبه‌ی صحیح و درست و دستگاه محاسباتی سالم؛ عقلانیت به این معنا است. بعضی‌ها اسم عقل و عقلانیت را که می‌آورند، منظورشان از عقلانیت ترسیدن است؛ وقتی می‌گویند عاقل باشید، یعنی بترسید، یعنی منفعل باشید، یعنی از مقابل دشمن فرار کنید! نه، [این درست نیست]؛ ترسوها حق ندارند اسم عقلانیت را بیاورند. ترسیدن و فرار کردن و میدان را خالی کردن، اسمش عقلانیت نیست، اسمش همان ترس و فرار و مانند اینها است؛ عقلانیت یعنی محاسبه‌ی درست. البته دشمن سعی میکند

ایشان نسبت به مفهوم عقلانیت به توضیح بیشتری پرداختند با این بیان که طبیعتاً «عقلانیت» ملازم با اضلاع مختلف می‌باشد؛ اما دو ضلع آن بسیار تا بسیار مهم است؛ یکی معنویت است و دیگری عدالت؛ بدین جهت می‌گوئیم: تاثیر گذار عقلانیت در تمامی مراحل انقلاب، متفرع بر حفظ این دو ضلع کلیدی است؛ مقام معظم رهبری:

«مکتب امام یک بسته‌ی کامل است، یک مجموعه است، دارای ابعادی است؛ این ابعاد را باید با هم دید، با هم ملاحظه کرد. دو بُعد اصلی در مکتب امام بزرگوار ما، بُعد معنویت و بُعد عقلانیت

است. بُعد معنویت است؛ یعنی امام بزرگوار ما صرفاً با تکیه‌ی بر عوامل مادی و ظواهر مادی، راه خود را پی نمی‌گرفت؛ اهل ارتباط با خدا، اهل سلوک معنوی، اهل توجه و تذکر و خشوع و ذکر بود؛ به کمک الهی باور داشت؛ امید او به خدای متعال، امید پایان‌ناپذیری بود. و در بُعد عقلانیت، به کار گرفتن خرد و تدبیر و فکر و محاسبات، در مکتب امام مورد ملاحظه بوده است. من نسبت به هر کدام، چند جمله‌ای عرض خواهم کرد. بُعد سومی هم وجود دارد، که آن هم مانند معنویت و عقلانیت، از اسلام گرفته شده است. عقلانیت امام هم از اسلام است، معنویت هم معنویت اسلامی و قرآنی است، این بُعد هم از متن قرآن و متن دین گرفته شده است؛ و آن، بُعد عدالت است. اینها را باید با هم دید. تکیه‌ی بر روی یکی از این ابعاد، بی‌توجه به ابعاد دیگر، جامعه را به راه خطا می‌کشاند، به انحراف می‌برد. این مجموعه، این بسته‌ی کامل، میراث فکری و معنوی امام است. خود امام بزرگوار هم در رفتارش، هم مراقب عقلانیت بود، هم مراقب معنویت بود، هم با همه‌ی وجود متوجه به بُعد عدالت بود.»

در پایان ایشان به سوالات مخاطبین پاسخ‌های لازم را ارائه کردند

مستندات نشست

دانشگاه مجازت المصطفیٰ با همکاری دبیرخانه جشنواره سید طوس برگزار می نماید:

پیش نشست علم پژوهش

نقش عقلانیت در انقلاب و تمدن نوین اسلامی با تاکید بر اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری

دبیر علم

حجت الاسلام فرهاد پور کیوان
استاد همکار دانشگاه مجازت المصطفیٰ

مفسران علم

حجت الاسلام دکتر سید حسین شفیعی دلایلی
هیئت علمی جامعه المصطفیٰ العالمیه

الف) مفهوم «عقلانیت»؛
ب) مفهوم «تمدن اسلامی»؛
ج) جلوه هایی از نقش عقلانیت در انقلاب اسلامی بر اساس اندیشه قرآنی رهبری؛
د) جلوه هایی از نقش عقلانیت در تمدن نوین اسلامی بر اساس اندیشه قرآنی رهبری؛

زمان: یکشنبه، ۱۷ دی ماه ۱۴۰۲، ساعت ۱۰:۰۰

مکان: دانشگاه مجازت المصطفیٰ، طبقه سوم، سالن جلسات

همراه با اعطای گواهی

Live.mou.ir/research

www.mou.ir

۰۲۵-۳۲۱۱۴۱۷۱-۱۷۳

Adobe Connect - نقش عقلانیت در انقلاب و تمدن نوین اسلام با تاکید بر اندیشه های قرآنی مقام معظم رهبری جلسه اول--دکتر شفیعی دارایی--17 دی 1402

1111111.pdf

ج) نقش عقلانیت در انقلاب

برهنگان روشن است که انقلاب اسلامی ایران، مراحل مختلفی را پشت سر گذرانده؛ از جمله: شکل گیری انقلاب، پیروزی انقلاب، تثبیت انقلاب و ...! مقام معظم رهبری که در تمامی این مراحل، حضوری تاثیر گذار و مستقیم داشته، و نقش آفرین بوده است؛ همانند یک دیدبان امین و آگاه با حوادث تلخ و شیرین آن؛ بارها و بارها، از آراسته و آمیخته بودن این انقلاب با عقلانیت سخن به میان آورده؛ و بطور مکرر به تبیین نقش آفرینی عقلانیت در مراحل مختلف انقلاب سخن گفته است؛ از جمله:

«... محاسبه عقلانی گاهی اوقات خودش منشأ تحولات عظیمی می شود. انقلاب عظیم اسلامی ما ناشی از یک عقلانیت بود. این طور نبود که مردم همین طور بی حساب و کتاب به خیابان بیایند و بتوانند یک رژیم آن چنانی را ساقط کنند؛ محاسبات عقلانی و کار عقلانی و کاری شده بود. در طول سالهای متمادی- به تعبیر رایج امروز- یک گفتمان حق طلبی، عدالت خواهی و آزادی خواهی در بین مردم به وجود آمده بود و منتهی شد به اینکه نیروهای مردم را استخدام کند و به میدان جهاد عظیم بیاورد و در مقابل آن دشمن صف آرای کند و بر آن دشمن پیروز کند. بنابراین عقلانیت گاهی منشأ چنین تحولات عظیمی است. الان هم همین طور است. الان در نظام ما برخی از تحولات هست که نتیجه یک نگاه عقلانی و دقیق و موشکافانه ی به وضع موجود و وضع دنیاست. من در زمینه ی مسائل گوناگون این را دارم مشاهده می کنم. حالت خواب رفتگی و تن دادن به آنچه در جریان عمومی سیاسی و اقتصادی

Q & A

Message from **پژوهش 2 پتارنگه ها**
 ویرا را دنبال کن تا بتوانی دیدگاه های او را ببینی و با او در مورد این موضوع گفتگو کنی.
 دی
https://eitta.com/international_meeting

Video (1)

پژوهش 2 پتارنگه ها

Attendees (158)

Active Speakers

Hosts (3)

- پژوهش 2 پتارنگه ها
- پژوهش 2 پتارنگه ها
- پژوهش 3 پتارنگه ها

Presenters (0)

Participants (155)

- ali qorbani
- ابوالفضل پاژوهش
- محمد جعفر
- سید محمدرضا نبی
- آر دهنی زاده
- پژوهش و پژوهش
- دن خورشید
- دانلود نورمحمدی
- نیره حسینی

Web Links 3

https://eitta.com/international_meeting

Browse To

0:56:47/1:48:46

1111111.pdf

توجه دادن رهبری به دو ضلع پیوسته «عقلانیت»

طبیعتاً «عقلانیت» ملازم با اصلاح مختلف می باشد؛ اما دو ضلع آن بسیار تا بسیار مهم است؛ یکی معنویت است و دیگری عدالت؛ بدین جهت میگوئیم: تأثیر گذار عقلانیت در تمامی مراحل انقلاب، متفرد بر حفظ این دو ضلع کلیدی است؛ مقام معظم رهبری: «مکتب امام یک بسته کامل است، یک مجموعه است، دارای ابعاد است؛ این ابعاد را باید با هم دید، با هم ملاحظه کرد. دو بُعد اصلی در مکتب امام بزرگوار ما، بُعد معنویت و بُعد عقلانیت است. **بُعد معنویت** یعنی امام بزرگوار ما صرفاً با تکیه بر عوامل مادی و ظواهر مادی، راه خود را پی نمی گرفت؛ اهل ارتباط با خدا، اهل سلوک معنوی، اهل توجه و تذکر و خشوع و ذکر بود؛ به کمک الهی باور داشت؛ امید او به خدای متعال، امید پایانناپذیری بود. **بُعد عقلانیت** به کار گرفتن خرد و تدبیر و فکر و محاسبات، در مکتب امام مورد ملاحظه بوده است. من نسبت به هر کدام، چند جمله ای عرض خواهم کرد. **معنویت هم در مکتب امام** که آن هم مانند معنویت و عقلانیت، از اسلام گرفته شده است. عقلانیت امام هم از اسلام است، معنویت هم معنویت اسلامی و قرآنی است، این بُعد هم از متن قرآن و متن دین گرفته شده است؛ و آن بُعد عدالت است. اینها را باید با هم دید. تکیه بر روی یکی از این ابعاد، می توجه به ابعاد دیگر، جامعه را به راه خطا می کشاند، به انحراف می برد. این مجموعه، این بسته کامل، میراث فکری و معنوی امام است. خود امام بزرگوار هم در رفتارشان، هم مراقب عقلانیت بود، هم مراقب معنویت بود، هم با همی وجود متوجه به بُعد عدالت بود.»

Q & A

Message from **زورخس 2 بزرگراه ما**
 دور را دنبال معنی کمال و پژوهش بی نهایت برداشته ما و بعد بجهت نگاه می
https://eitta.com/international_meeting

Message from **زورخس 3 بزرگراه ما**
 دوستانی را اگر می شناسید که در هر مرحله ای مشکلی دارند را به این آیدی د
 و اینها پیام دهند.
 @salam330

ست: **توجه شدت نام چند جایی مشکل شما بر قرآن**

ست: **توجه شدت نام چند جایی مشکل شما بر قرآن**

ثبت نام کردم امکان ور
 ز کار ندارم خود به م 25% (8)

بیم تشکر و کمال برائیم
 تشکر است 66% (21)

بابت شریعتی از نظر
 ده امکان ورود به جلسه
 را ندارم 9% (3)

Web Links 3

https://eitta.com/international_meeting

Browse To

Video (1)

زورخس 2 بزرگراه ما

Attendees (166)

Active Speakers

Hosts (3)

زورخس بزرگراه ما

زورخس 2 بزرگراه ما

زورخس 3 بزرگراه ما

Presenters (0)

Participants (163)

بزرگراه مهر

ali qorbani

Seyyed Ahmad Azadimehr

یاسد جعفر

جان محمد رضا شی

آر دانه زاده

زورخس و زورخس ن

تین آفرین

زورخس

